

Голові спеціалізованої вченої ради К 41.863.01
Одеського регіонального інституту державного
управління Національної академії державного
управління при Президентові України, д. політ. н.,
проф., заслуженому працівнику освіти України
М.М. Іжі

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора Попова Сергія Афанасійовича на дисертаційну роботу Ключевського Володимира Івановича «*Механізми впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади*», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління в спеціалізовану вчену раду К 41.863.01 Одеського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Актуальність обраної теми

Всезростаюче прагнення України інтегруватися в європейський простір посилює значущість подальшого розвитку теорії і практики публічного управління та адміністрування. Зокрема, найактуальнішими для дослідження впродовж усіх років незалежності українського суспільства є науково-теоретичні проблеми, пов'язані із механізмами державного управління, у тому числі щодо механізмів впровадження інструментів електронного урядування в діяльність місцевих органів виконавчої влади. Їх успішне розв'язання сприятиме прискоренню процесів досягнення європейських перспектив, наближенню вітчизняної системи місцевих органів виконавчої влади до стандартів Європейського Союзу шляхом реалізації пріоритетів Стратегії реформування державного управління України, Державної стратегії регіонального розвитку до 2020 року у частині, що стосується впровадження інструментів електронного урядування. Ці інструменти забезпечать покращання: якості надання адміністративних послуг та ефективності діяльності місцевих державних адміністрацій; взаємовідносин між цими органами влади, фізичними і юридичними особами; розвитку інформаційної взаємодії між центральними та місцевими органами виконавчої влади, регіонального інформаційно-комунікаційного ринку, у тому числі, із використанням електронного документообігу.

Наголошуючи на актуальності обраної теми дослідження, дисертант підкреслює, що електронний документообіг має значні переваги порівняно із традиційним (паперовим), зокрема формує нову культуру діловодства, пришвидшує процеси опрацювання документів, спрощує їх пошук та контроль за їх виконанням, а також полегшує узагальнення значної кількості документів за уніфікованими формами, заощаджує витрати на їх тиражування та пересилку тощо

Тому, обрана тема дисертаційного дослідження беззаперечно є актуальною й обумовлена сучасними потребами розвитку теорії та практики державного управління. Цінність наукового опрацювання предмету дослідження передусім полягає у розробці теоретико-прикладних засад механізмів впровадження електронного документообігу з метою масштабного оновлення ефективності системи місцевих органів виконавчої влади.

Зв'язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Дисертаційну роботу підготовлено в межах виконання науково-дослідних робіт кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету за темами:

1) «Механізми реалізації державної регіональної політики в сучасних умовах трансформації суспільного розвитку» (ДР № 01010U001836), де автором проаналізовано вимоги до систем електронного документообігу, що запроваджуються на регіональному рівні, а також охарактеризовано основні чинники спротиву цьому нововведенню (соціальні, технологічні, інституціональні тощо);

2) «Механізми адаптації системи публічного управління в Україні відповідно до стандартів Європейського Союзу» (ДР № 0115U000862), де автором досліджено кращі вітчизняні та зарубіжні практики запровадження системи електронного документообігу на місцевому рівні, визначено основні напрями їх застосування, запропоновано рекомендації щодо вдосконалення цієї системи в органах публічної влади місцевого рівня.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Достовірність та новизна одержаних результатів

Результати аналізу змісту дисертаційної роботи, автореферату та наукових публікацій Ключевського В.І. свідчать про те, що сформульовані в дисертації основні наукові положення, висновки та науково-практичні рекомендації відповідають вимогам до такого виду досліджень щодо їх обґрунтованості та достовірності, що досягнуто шляхом:

– чіткого та логічного формулювання мети та низки завдань дослідження, його об'єкту та предмету, що забезпечило його цілеспрямованість та взаємозв'язаний виклад нових наукових результатів за розділами дисертації;

– використання адекватного комплексу сучасного загально- та конкретнонаукового методологічного інструментарію для кваліфікованого вирішення завдань дослідження. В основу його концепції покладено системний та комплексний підходи, методи аналізу та синтезу, історичний, логічний, порівняльно-правовий методи, а також методи узагальнення та абстрагування, що дозволило автору розкрити сутність науково-теоретичного підґрунтя стану та розвитку механізмів впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади, а також у цьому аспекті охарактеризувати основне його нормативно-правове регулювання, визначити організаційне та технологічне забезпечення, розробити модульно-інтеграційну модель впровадження документообігу на прикладі Херсонської області та обґрунтувати науково-прикладні положення щодо удосконалення цих механізмів;

– аналізу широкої джерельної бази, яка включає вітчизняні та зарубіжні праці, нормативно-правові акти, аналітичні, статистичні та звітні дані за темою дисертаційного дослідження (всього 227 найменувань, із них 41 іноземною мовою), а також шляхом поширеної географії публікації статей (всього 8, із них 2 зарубіжні) та апробації результатів дисертаційної роботи на науково-практичних конференціях (всього 9, із них 2 спеціалізовані за предметом дослідження) як в Україні, так і за кордоном (Польща);

– обґрунтованого і логічного викладу у висновках дисертації найважливіших та конкретних результатів дослідження, які відповідають його завданням, а останні розкривають мету дисертаційної роботи.

Загалом дисертація характеризується системністю, логічністю та ясністю викладення матеріалу, його взаємопов'язаністю за розділами із зосередженням на його ключовій сутності, переконливій аргументації основних положень дисертації, посиланні на джерела інформації та 16 рисунків і таблиць.

Безперечно, новизною роботи є обраний предмет дисертаційного дослідження – механізми впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади, а також вибір та застосування комплексного підходу до його дослідження, на підставі чого:

вперше, обґрунтовано модульно-інтеграційну модель електронного документообігу, що поєднує його традиційні суб'єкти в місцевих органах виконавчої влади, зв'язки між ними, а також його об'єкти (документи, ресурси тощо), має можливість до нарощування додатковими модулями, що забезпечують розширення як власних функцій документообігу, так і залучення

додаткових функцій від інших систем (надання електронних послуг, оброблення електронних петицій, консультування з громадськістю та формування проектів управлінських рішень тощо);

вдосконалено понятійно-категорійний апарат шляхом формулювання авторського розуміння понять «електронний документообіг у місцевих органах виконавчої влади», «комплексний критерій оцінки ефективності електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади»; організаційні механізми електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади щодо запровадження принципів і підходів до створення систем цього документообігу;

набули подальшого розвитку: принципи, підходи та інструменти контролю за виконанням управлінських рішень, що склали основу програмно-прикладного комплексу «Єдина інформаційно-програмна система місцевих органів влади СОД-2.0»; встановлення основних тенденцій взаємодії органів влади різних гілок та рівнів через запровадження електронного обміну інформацією та документами; систематизація основних інструментів електронного урядування за сферами їх застосування.

Практично значущими є запропоновані автором подальші напрями розвитку та вдосконалення систем електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади, до яких відносяться:

- перехід від систем електронного документообігу до корпоративних систем електронного документування;
- інтеграція з СЕД інформаційно-аналітичних модулів та створення ситуаційних кабінетів керівника;
- інтеграція з СЕД інших підсистем, зокрема GIS чи підсистем надання адміністративних послуг;
- науково-практичні рекомендації, врахування яких дозволить місцевим органам виконавчої влади успішно впроваджувати електронний документообіг та уникати помилок у цих процесах.

Підсумовуючи зазначене вище, слід відзначити, що зміст наукової новизни надає можливість стверджувати про теоретичну та практичну значущість цієї роботи для галузі державного управління. Ця робота є самостійним і логічно завершеним дослідженням з виразною єдністю змісту, має науково-теоретичну та практичну цінність, яка, безперечно, є здобутком саме дисертанта. Теоретична значущість роботи полягає у розвитку найактуальнішої для сьогодення теорії механізмів впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади.

Практичне значення одержаних результатів

Практична значущість одержаних в дисертації результатів полягає у використанні науково-теоретичних узагальнень та їх прикладних аспектів в практичній діяльності місцевих органів виконавчої влади, а також у навчальному процесі, що підтверджено відповідними довідками про впровадження в роботі від:

– Херсонського обласного Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій при організації навчально-методичного процесу професійного навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування Херсонської області (довідка про впровадження від 22.01.2013 р. № 01-19/7);

– Херсонської обласної державної адміністрації при підготовці Концепції електронного документообігу в місцевих органах влади Херсонської області (довідка про впровадження від 04.04.2014 р. № 58-511-510/9-14/15);

– органів публічної влади місцевого рівня під час розроблення механізмів здійснення електронного документообігу, що ввійшли до складу програмно-прикладного комплексу «Єдина інформаційно-програмна система місцевих органів влади СОД-2.0» (довідка про впровадження від 02.06.2014 р. № 58-511-780/9-14/15);

– Національної служби посередництва і примирення під час розроблення заходів щодо інформаційно-технічного забезпечення управлінського процесу (довідка про впровадження від 12.07.2018 р. № 12-02/01-27/02-314);

– Рівненської райдержадміністрації Рівненської області при забезпеченні взаємодії місцевих органів виконавчої влади та інститутів громадянського суспільства щодо надання адміністративних послуг населенню в частині використання електронного документообігу (довідка про впровадження від 27.08.2018 р. № 2965/06/01-58/18).

Загалом результати цієї дисертаційної роботи можуть також бути використані для подальшого розвитку теорії механізмів державного управління, змісту навчально-методичного забезпечення з підготовки магістрів публічного управління та адміністрування, в практичній діяльності публічних службовців. Зокрема, корисними є нові поняття, принципи і підходи, організаційні механізми щодо запровадження систем електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади. Теоретичні положення, висновки й напрями удосконалення також є цінними при виробленні та реалізації державної політики щодо інноваційного реформування системи органів

державного управління із використанням механізмів впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади.

Повнота викладу основних результатів дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковано у 20 наукових працях, у тому числі: 2 колективні монографії, 6 статей у наукових фахових виданнях України з державного управління, 2 статті в зарубіжних періодичних виданнях та 9 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Опубліковані наукові праці та автореферат достатньо повно відбивають результати проведених наукових досліджень. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації.

Дискусійні положення та зауваження

Визначаючи значні нові науково обґрунтовані результати, вважаємо за потрібне звернути увагу дисертанта, а також Спеціалізованої вченої ради на певні недоліки, що містяться в роботі.

1. Автор в дисертації характеризує запропоновану модульно-інтеграційну модель впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади (рис. 3.1, с. 145), яка, виходячи із необхідності задоволення потреб, що виникли, розширює функціональні можливості системи ЄПС СОД 2.0. Однак, автор обмежено аналізує спектр можливих потреб, вибір із них найвагоміших та обрання програмно-технічних шляхів щодо їх задоволення.

2. Відображаючи модульно-інтеграційну модель (рис. 3.1, с. 145), автор до її складу включає модуль «Електронні петиції та громадський контроль», який містить тільки виходи, входи ж відсутні, що, напевно, є технічною помилкою.

3. На с. 146–148 автор приділяє увагу опису функцій складових модульно-інтеграційної моделі впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади. Разом з тим, на нашу думку, належної уваги модулям «Контроль» та «Сховище документів» не приділено.

4. На с. 56–58 (у підрозділі 1.3) дисертаційної роботи досить докладно розглянуто інформаційний (інформаційно-аналітичний) механізм державного управління на вищому рівні. На наступних сторінках автор описує застосування цього механізму на рівні місцевих органів виконавчої влади, проте обмежено розкриває особливості його адаптування для цього випадку: лише у межах 1–2 абзаців.

5. У підрозділі 2.3 автор розглядає використання хмарних технологій у аспекті систем електронного документообігу. Аналіз тексту дисертації

свідчить, що в системі ЄПС СОД 2.0 (рис. 2.7) також використовується сховище даних. Проте не зазначено, якій технологічній базі надається перевага для програмно-технічної реалізації цього сховища.

Висловлені зауваження вказують на творчий характер роботи, суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Ключевського В.І., не знижують наукової та практичної цінності цієї роботи та характеризують значну складність досліджуваної проблематики.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Ключевського Володимира Івановича «*Механізми впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади*» виконана на належному теоретико-методологічному рівні, є самостійним, цілісним та завершеним дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності вирішують складне, багатоаспектне й актуальне для теорії та практики державного управління наукове завдання й полягає в обґрунтуванні теоретико-прикладних засад та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо розвитку механізмів впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади.

Тема дисертації є актуальною, структура роботи – добре продуманою, матеріал викладено логічно та послідовно. Отримані в роботі наукові результати сукупно вирішують важливе наукове завдання, що полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо розвитку механізмів впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади. Основні результати достатньо повно викладено в опублікованих працях автора. Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації та не містить інформації, що не наведена в дисертаційній роботі. Оформлення дисертації та автореферату виконано з дотриманням вимог МОН України.

Зміст дисертаційної роботи відповідає обраній темі, забезпечує досягнення поставленої мети і вирішення задач дослідження, відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме напрямом: «теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація», «організаційний, правовий, ресурсний й інші види механізмів державного управління», «цільові, функціональні, організаційні й інші складові механізмів державного управління

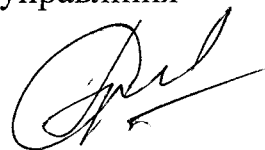
на центральному, регіональному, галузевому рівнях, у різних сферах суспільного життя», «інформаційні технології й інформаційне забезпечення в системах державного управління».

Отже представлена до захисту дисертаційна робота Ключевського Володимира Івановича «Механізми впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади» є завершеною науковою роботою в галузі державного управління, де визначено та науково обґрунтовано нові підходи та напрямки розвитку механізмів державного управління. Вона є самостійним оригінальним науковим дослідженням, що містить отримані автором нові науково обґрунтовані результати в галузі науки державного управління, які раніше не були захищені.

Дисертація і автореферат відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України до кандидатських дисертацій, п. 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (із змінами), а здобувач Ключевський Володимир Іванович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри гуманітарних та соціально-політичних наук
Одеського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентіві України

С.А. Попов

Підпис професора Попова С.А. засвідчую.

Перший заступник директора ОРІДУ НАДУ при Президентіві України,
к. н. держ. упр., доцент

М.П. Попов